

Sygn. akt I ACa 595/18

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 21 listopada 2018 r.

Sąd Apelacyjny w Białymstoku I Wydział Cywilny

w składzie:

Przewodniczący	:	SSA Dariusz Małkiński (spr.)
Sędziowie	:	SA Irena Ejsmont - Wiszowata SA Jadwiga Chojnowska
Protokolant	:	Sylwia Radek-Łuksza

po rozpoznaniu w dniu 21 listopada 2018 r. w Białymstoku

na rozprawie

sprawy z powództwa (...) **Banku (...) S.A. w W.**

przeciwko **P. N. i J. N.**

o zapłatę

na skutek apelacji powoda

od wyroku Sądu Okręgowego w Olsztynie

z dnia 17 kwietnia 2018 r. sygn. akt I C 551/17

uchyla zaskarżony wyrok i przekazuje sprawę do ponownego rozpoznania Sądowi Okręgowemu w Olsztynie, pozostawiając temu Sądowi rozstrzygnięcie o kosztach instancji odwoławczej.

D. I. E. J. C.

Sygn. akt: I A Ca 595/18

UZASADNIENIE

Powód: (...) Bank (...) S.A. w W. wniósł pozew przeciwko pozwanym: P. N. i J. N. o zapłatę solidarnie kwoty 160.244,79 franków szwajcarskich z odsetkami liczonymi od kwoty 140.568,05 franków szwajcarskich od dnia 21 lutego 2017 roku do dnia zapłaty. Nadto domagał się zasądzenia od pozwanych na swoją rzecz kosztów procesu. Uzasadniając własne stanowisko wskazał, że na dzień 20 lutego 2017 roku pozwani zalegali wobec niego z zapłatą z tytułu umowy kredytu mieszkaniowego udzielonego we frankach szwajcarskich. Powodowy Bank wysuwał propozycje ugodowej spłaty wierzytelności, jednak czynił to bezskutecznie.

Sąd Okręgowy w Olsztynie nakazem zapłaty, wydanym w postępowaniu nakazowym dnia 16 marca 2017 roku, w sprawie o sygn. akt: I Nc 53/17, uwzględnił powództwo w całości.

Pozwany P. N. w wyniku zgłoszonych zarzutów wniósł o oddalenie powództwa w całości. Wskazał, że środki kredytu zostały wypłacone w walucie polskiej, podnosząc tym samym zarzut z art. 358 k.c. Podnosił również niewymagalność roszczenia powoda, brak mocy prawnej wyciągu bankowego, stanowiącego podstawę dochodzonego roszczenia oraz zawarcie w umowie kredytowej niedozwolonych postanowień umownych.

Z tożsamym żądaniem wystąpiła pozwana J. N. w zgłoszonych od niniejszego nakazu zapłaty zarzutach, dzieląc argumenty pozwanego P. N.. Pozwana zakwestionowała również sposób naliczenia kwoty kredytu, a także brak podstawy prawnej udzielania i spłaty kredytów indeksowanych oraz denominowanych do waluty obcej.

Ustanowiony na rzecz pozwanej J. N. pełnomocnik z urzędu wniósł o uchylenie nakazu zapłaty wydanego w dniu 16 marca 2017 roku w całości, oddalenie powództwa, zasądzenie od powodowego Banku na rzecz pozwanej zwrotu kosztów procesu oraz przyznanie ich radcy prawnemu od powódki wraz z należnym podatkiem VAT, z uwagi na nieopłacenia tych kosztów w części lub w całości. Podniósł nieważność całej umowy kredytu, uznanie zapisów umowy za niedozwolone w rozumieniu art. 385¹ § 1 i 2 k.c. i naruszenie art. 69 ust. 1 ustawy Prawo bankowe. Wskazał również na brak możliwości zastąpienia niedozwolonych postanowień umownych, istniejących w umowie stron z 13 czerwca 2008 roku, przepisami dyspozytywnymi.

W odpowiedzi na zgłoszone zarzuty, strona powodowa wniosła o utrzymanie w mocy nakazu zapłaty, a w przypadku jego uchylenia, domagała się zasądzenia na jej rzecz od pozwanych solidarnie kwoty 160.244,79 CHF z odsetkami umownymi w wysokości czterokrotności stopy kredytu lombardowego NBP, jednak w wysokości nie wyższej od stopy odsetek maksymalnych za opóźnienie w stosunku rocznym, liczonych od kwoty 140.568,05 CHF oraz poniesionych kosztów procesu.

Postanowieniem z dnia 19 grudnia 2017 roku Sąd ograniczył przedmiot rozprawy do badania kwestii zasady odpowiedzialności pozwanych w przedmiotowym procesie.

Wyrokiem z dnia 17 kwietnia 2018 roku, zapadłym w sprawie o sygn. akt: I C 551/17, Sąd Okręgowy w Olsztynie uchylił nakaz zapłaty wydany w postępowaniu nakazowym w dniu 16 marca 2017 roku w sprawie o sygn. akt: I Nc 53/17 w całości i oddalił powództwo (pkt I) i zasądził od powoda na rzecz pozwanych kwotę po 9.356 zł tytułem zwrotu kosztów procesu, w tym kwotę po 8.856 zł tytułem wynagrodzenia pełnomocnika ustanowionego z urzędu (pkt II).

Z ustaleń poczynionych przez Sąd Okręgowy wynikało, że w dniu 13 czerwca 2008 roku (...) Bank (...) S.A. w G. zawarł z P. N. i J. N. kredyt mieszkaniowy N.-H.. Umowa składała się z dwóch części: szczególnej i ogólnej. W części szczególnej umowy wskazano, że celem kredytu był zakup lub zamiana nieruchomości na rynku wtórnym. Przedmiotem umowy był kredyt denominowany w złotych w kwocie stanowiącej równowartość 176.044,35 franków szwajcarskich. Okres kredytowania został określony od 13 czerwca 2008 roku do 11 maja 2038 roku i obejmował 360 rat kapitałowo-odsetkowych. Przeznaczeniem kredytu była spłata kredytu mieszkaniowego zaciągniętego w (...). Kwota kredytu została powiększona o 7.294,66 CHF z przeznaczeniem na dowolny cel.

Wypłata udzielonego kredytu następowała w transzach i płatna była na rachunek bankowy prowadzony w walucie polskiej (§ 4 pkt 1 i 2 umowy). Całkowity koszt udzielonego kredytu został określony szacunkowo na kwotę 254.254,13 zł (§ 2 pkt 1 umowy).

Zgodnie z § 1 ust. 1 części ogólnej umowy, kredyt mieszkaniowy N.-H. udzielony został w złotych. W ust. 2 wskazano, że w przypadku kredytów denominowanych w walucie obcej, kwota kredytu w złotych zostanie określona poprzez przeliczenie na złote kwoty wyrażonej w walucie, w której kredyt jest denominowany, według kursu kupna tej waluty, zgodnie z Tabelą kursów, obowiązującą w Banku w dniu uruchomienia środków, w momencie dokonywania przeliczeń kursowych. W § 11 ust. 2 części ogólnej umowy wskazano, że w przypadku kredytu przeznaczonego na zakup

nieruchomości na rynku pierwotnym, denominowanego w walucie obcej, łączna kwota przeznaczanych środków, o której mowa w § 1 ust. 1 umowy, wypłacana jest w złotych, zgodnie z terminarzem wpłat określonych przez inwestora w przedwstępnej umowie. Nadto, w przypadku kredytu denominowanego w walucie obcej, wypłata środków następuje w złotych, w kwocie stanowiącej równowartość wypłacanej kwoty wyrażonej w walucie obcej.

W umowie ustalono harmonogram spłat kredytu. Waluta spłaty została określona jako złoty w równowartości kwoty wyrażonych w walucie obcej.

Dalej Sąd ustalił, że pozwani wyrazili zgodę na wystawienie przez Bank bankowego tytułu egzekucyjnego do kwoty zadłużenia wyrażonej w złotych, stanowiącej równowartość 440.110,88 franków szwajcarskich, nie większą niż 943.905,79 zł. Wskazano przy tym, że do przeliczenia kwoty z franka szwajcarskiego na złote stosuje się kurs sprzedaży danej waluty według tabeli kursów z dnia wystawienia tytułu egzekucyjnego.

Pozwani oświadczyli, że zostali przez Bank poinformowani o ryzyku wynikającym ze stosowania przy spłacie kredytu mieszkaniowego zmiennej stopy procentowanej i to ryzyko zaakceptowali. Wskazali przy tym, że są świadomi ryzyka wzrostu stopy procentowej powodującego wzrost raty kapitałowo-odsetkowej kredytu.

Uchwałą Zwyczajnego Walnego Zgromadzenia Akcjonariuszy (...) Banku (...) S.A z dnia 26 czerwca 2014 roku oraz uchwałą Nadzwyczajnego Zgromadzenia Akcjonariuszy (...) Bank S.A. z dnia 24 czerwca 2016 roku, doszło do połączenia obu spółek w trybie art. 492 § 1 pkt 1 k.s.h. W wyniku połączenia miało miejsce przeniesienie całego majątku (wszystkich aktywów, kapitału własnego i zobowiązań) (...) Bank S.A. jako spółki przejmowanej na rzecz (...) Banku (...) S.A. jako spółki przejmującej.

Po kilku latach od zawarcia umowy pozwani rozstali się. Ich związek małżeński został rozwiązany przez rozwód wyrokiem Sądu Okręgowego w Olsztynie z dnia 5 lutego 2015 roku; strony posiadają z niego czworo dzieci.

Po rozwodzie pozwany zobowiązany był partycypować w kosztach utrzymania dzieci na poziomie 2.600 zł miesięcznie. Pozwana J. N. spłacała samodzielnie kredyt, którego raty wynosiły po 2.300 zł miesięcznie. Po obniżeniu wysokości alimentów z 2.600 zł do 2.000 zł pozwana odnotowała trudności w spłacie kredytu, chociaż pomagali jej w tym zakresie rodzice.

Pozwana z czasem popadła w trudności finansowe a jej były mąż nie spłacał zadłużenia. W związku z tym powodowy Bank wysłał pozwanej wniosek o zawarcie umowy restrukturyzacyjnej. Pozwana proponowała wysokość rat miesięcznych na poziomie 1.500 zł.

W dniu 10 kwietnia 2015 roku powodowy Bank oraz pozwani zawarli aneks do umowy N.-H. z dnia 13 czerwca 2008 roku. Przedmiotem aneksu było określenie nowych warunków spłaty zadłużenia. Celem zawartego aneksu było zawieszenie rat, aby nie zwiększać wysokości wymagalnej zaległości. Była to standardowa procedura, a druk aneksu był przygotowany przez powoda. Aneks nie zmieniał waluty, którą wcześniej określała umowa. Stan zadłużenia na dzień 10 kwietnia 2015 roku został określony na kwotę 140.620,11 CHF.

W § 3 ust. 1 strony ustaliły, że spłata niewymagalnego zadłużenia nastąpi na następujących warunkach:

- 1) (...) S.A. odroczy spłatę rat kapitałowych z tytułu umowy, przypadających na okres od dnia 13 kwietnia 2015 roku do dnia 11 września 2015 roku. Odroczenie spłaty rat kapitałowych nie zawiesi jednak spłaty odsetek, naliczonych za okresy miesięczne od kwoty wykorzystanego kapitału,
- 2) kredytobiorca (pозwani) zaczną ponownie spłacać kapitał z tytułu umowy, zgodnie z harmonogramem, począwszy od dnia 12 października 2015 roku,
- 3) zmianie ulegnie harmonogram spłat stanowiący załącznik do umowy, w którym zostaną zastosowane zawieszona spłaty rat kapitałowych do pozostałego okresu kredytowania, natomiast odsetki płatne będą w okresach miesięcznych, 11-go dnia każdego miesiąca,

4) (...) S.A. poinformuje kredytobiorców o wysokości spłat, po okresie odroczenia spłaty rat kapitałowych, przesyłając im zawiadomienie – aktualny harmonogram spłat.

Spłata zadłużenia wymagalnego miała nastąpić w następujący sposób: 13 kwietnia 2015 r. – 180 zł; 13 kwietnia 2015 r. – 329 CHF; 11 maja 2015 r. – 375 CHF; 11 czerwca 2015 r. – 375 CHF; 13 lipca 2015 r. – 375 CHF; 11 sierpnia 2015 r. – 375 CHF; 11 września 2015 r. -1.163.76 CHF.

W § 4 tego aneksu wskazano, że środki będą pobierane z rachunku złotowego lub walutowego. Tym samym, w zawartym w dniu 10 kwietnia 2015 roku porozumieniu strony ustaliły, że w razie gdyby kwota na rachunku obsługi kredytu była niewystarczająca na pobranie rat kapitałowo-odsetkowej lub gdy powstanie zaległość, Bank pobierze część raty ze złotowego rachunku oszczędnościowo-rozliczeniowego lub z rachunku walutowego. Z kolei w § 7 aneksu ustalono, że umowa może zostać wypowiedziana przez każdą ze stron: a) w przypadku wypowiedzenia na skutek niedotrzymania jej warunków przez jedną ze stron – okres wypowiedzenia wynosi 30 dni; b) w pozostałych przypadkach kredytobiorca przysługuje prawo rozwiązania umowy z zachowaniem 3 miesięcznego terminu wypowiedzenia. Aneks został podpisany przez oboje pozwanych i powoda.

Pomimo podpisania aneksu, jego ustalenia nie były przestrzegane przez pozwanych. Jedynie P. N. dokonał symbolicznych spłat w łącznej wysokości 260 zł.

Pismem z dnia 11 sierpnia 2015 roku powodowy Bank wypowiedział umowę kredytu z dnia 13 czerwca 2008 roku w części dotyczącej warunków spłaty z powodu nieuregulowania wymagalnych rat. Określił zadłużenie na kwotę 140.590,14 CHF. Jednocześnie zakreślił 30- dniowy termin wypowiedzenia. Pozwani wypowiedzenie umowy otrzymali.

Do dnia wytoczenia powództwa o zapłatę, pozwani nie uregulowali należności.

W świetle tak ustalonego stanu faktycznego Sąd I instancji nie uwzględnił powództwa o zapłatę należności wyrażonej w walucie obcej z uwagi na brak umownych podstaw do domagania się zapłaty we frankach szwajcarskich.

Sąd Okręgowy przypomniał, że zgodnie z art. 69 ust. 1 i 3 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. Prawo bankowe (tj. Dz. U. z 2015 r. poz. 128) przez umowę kredytu bank zobowiązuje się oddać do dyspozycji kredytobiorcy na czas oznaczony w umowie kwotę środków pieniężnych z przeznaczeniem na ustalony cel, a kredytobiorca zobowiązuje się do korzystania z niej na warunkach określonych w umowie, zwrotu kwoty wykorzystanego kredytu wraz z odsetkami w oznaczonych terminach spłaty oraz zapłaty prowizji od udzielonego kredytu. Oceniając charakter zawartej między stronami umowy kredytu z dnia 13 czerwca 2008 roku, Sąd I instancji uznał, że była to umowa o kredyt denominowany. Wobec tego, że nie przewidywała ona w ogóle możliwości wypłaty (oddania do dyspozycji) kredytobiorcy wskazanej w umowie kwoty kredytu we frankach szwajcarskich, ani też możliwości spłaty (zwrotu) kredytu w tej walucie, Sąd I instancji uznał, że była to umowa kredytu, w której Bank wypłacił umówioną kwotę w złotych polskich (§ 4 pkt 1 i 2 umowy), przy czym wartość umówionej kwoty określona została w (...) i przeliczna na złote w oparciu o kurs (...) ustalony przez Bank w tabeli kursowej. Zaznaczył, że spłata kredytu następowała ratami płatnymi w złotych polskich, przy czym raty te były przeliczane według tej waluty (§ 13 ust. 7). Wskazał, że zarówno uruchomienie, jak i spłata kredytu następowała w złotych polskich. W konsekwencji Sąd Okręgowy uznał, że strony zawarły umowę, mocą której Bank przekazał do dyspozycji strony pozwanej nieokreśloną kwotę złotych polskich, stanowiących równowartość określonych w umowie franków szwajcarskich. Wartość ta była ustalana przy zastosowaniu kursu kupna (na podstawie aktualnej tabeli kursów), obowiązującego w Banku w dniu realizacji zlecenia płatniczego.

Przechodząc kolejno do oceny zasadności żądania zapłaty należności Banku w walucie szwajcarskiej, Sąd ten zauważył, że kredytobiorca zobowiązany jest do zwrotu ściśle określonej kwoty środków pieniężnych, którą wyznacza kwota kapitału udostępnionego i wykorzystanego przez kredytobiorcę. Dlatego też uznał, że skoro kwota kredytu wyrażona jest w złotych, to spełnienie świadczenia w tym zakresie powinno nastąpić przez zapłatę sumy nominalnej w złotych polskich (art. 358¹ § 1 k.c.). Wskazał, że wykonanie zobowiązania, którego przedmiotem od chwili powstania jest suma

pieniężna, powinno nastąpić przez zapłatę sumy nominalnej. Takie spełnienie świadczenia nie narusza art. 354 § 1 k.c. W sytuacji zaś, gdy nie wchodzi w grę przewidziany ustawie wyjątek, o którym mowa 358 § 1 k.c. i zobowiązanie zostało wyrażone w złotych polskich, to również w takim pieniądzu może zostać zasądzone, wynikające z tego zobowiązania świadczenie.

Zdaniem Sądu I instancji strona powodowa nie przedłożyła do akt żadnych dokumentów, z których wynikałoby uprawnienie do domagania się zwrotu udzielonego kredytu w obcej walucie. Nie wykazała też, aby możliwość spłaty udzielonego kredytu we frankach szwajcarskich była przedmiotem uzgodnień między stronami. Zaznaczył, że również aneks do umowy kredytu zawarty między stronami w dniu 10 kwietnia 2015 roku nie wprowadził zmiany w zakresie waluty udzielanego kredytu. Restrukturyzacja zobowiązania odnosiła się jedynie do wydłużenia okresu płatności i zmiany sposobu płatności rat. Sąd Okręgowy uznał, że zawarte wraz z aneksem porozumienie, będące realizacją ustawy antyspreadowej, stwarzało dla kredytobiorców jako konsumentów przywilej zapłaty rat kredytu we frankach. Nie tworzyło jednak uprawnienia banku do domagania się zapłaty w tej walucie.

W rezultacie Sąd Okręgowy doszedł do przekonania, że powód, w sposób nieoparty na przepisach prawa ani umowy, żądał uregulowania części niespłaconego przez pozwanych kredytu w innej walucie niż ta, w której udzielony został kredyt. Dlatego też, na podstawie art. 496 k.p.c. w zw. z art. 358¹ § 1 i 2 k.c. Sąd I instancji uchylił nakaz zapłaty z dnia 16 marca 2017 roku, wydany przez Sąd Okręgowy w Olsztynie i oddalił powództwo jako bezzasadne. Uznając więc, że sama zasada żądania zapłaty we frankach szwajcarskich okazała się nieuprawniona, Sąd nie badał umowy pod kątem jej ważności, skuteczności wypowiedzenia i abuzywności klauzul w niej zawartych.

Rozstrzygnięcie o kosztach procesu zapadło w oparciu o art. 98 k.p.c.

Niniejszy wyrok apelacją zaskarżył powód, zarzucając Sądowi I instancji:

a) naruszenie przepisów prawa procesowego, tj. art. 233 § 1 k.p.c. poprzez dowolną, a nie wszechstronną ocenę materiału dowodowego, sprzeczną z zasadami logiki i doświadczenia życiowego, będącą wynikiem braku wszechstronnej analizy zgromadzonych w sprawie dowodów, co skutkowało wadliwym uznaniem, że roszczenie powoda powinno być sformułowane w PLN, mimo że przedmiotowy kredyt był denominowany do obcej waluty;

b) naruszenie przepisów prawa materialnego polegające na:

- niewłaściwym zastosowaniu art. 65 § 2 k.c. poprzez przyjęcie, iż w umowie o kredyt, zawartej między stronami, walutą wykonania zobowiązania był złoty polski a nie waluta kredytu,

- błędnej wykładni art. 69 ust. 1 ustawy Prawo bankowe w zw. z art. 353¹ k.c. poprzez przyjęcie, iż walutą kredytu jest waluta, w której kredyt był postawiony do dyspozycji i spłacany, a nie waluta w jakiej kredyt był wyrażony.

Wskazując na tak sformułowane zarzuty strona powodowa wniosła o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy Sądowi I instancji do ponownego rozpoznania – przy uwzględnieniu kosztów postępowania odwoławczego, w tym kosztów zastępstwa procesowego w II instancji.

W odpowiedzi na apelację pozwani wnieśli o jej oddalenie i zasądzenie od powoda na ich rzecz kosztów procesu za instancję odwoławczą, w tym kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu, albowiem nie zostały one uiszczone w całości lub w części.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Apelacja powoda okazała się uzasadniona, co skutkowało uchyleniem zaskarżonego wyroku oraz przekazaniem sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi I instancji.

Zgodnie z treścią art. 386 § 4 k.p.c. sąd drugiej instancji może uchylić zaskarżony wyrok i przekazać sprawę do ponownego rozpoznania tylko w razie nierozpoznania przez sąd pierwszej instancji istoty sprawy albo gdy wydanie wyroku wymaga przeprowadzenia postępowania dowodowego w całości.

Zdaniem Sądu Apelacyjnego, sytuacja taka zaistniała w niniejszym procesie, albowiem Sąd Okręgowy nie rozpoznał istoty sprawy. W świetle powszechnie akceptowanego w piśmiennictwie i judykaturze poglądu, do nierozpoznania istoty sprawy dochodzi wówczas, gdy rozstrzygnięcie sądu I instancji nie odnosi się do tego, co było przedmiotem sprawy, gdy zaniechał on zbadania materialnej podstawy żądania albo merytorycznych zarzutów strony, bezpodstawnie przyjmując, że istnieje przesłanka materialnoprawna lub procesowa unicestwiająca roszczenie (por. postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 23 września 1998 r., II CKN 897/97, OSNC 1999, Nr 1, poz. 22; z dnia 15 lipca 1998 r., II CKN 838/97, LEX nr 50750; z dnia 3 lutego 1999 r., III CKN 151/98, LEX nr 519260; wyroki Sądu Najwyższego: z dnia 12 lutego 2002 r., I CKN 486/00, OSP 2003 Nr 3, poz. 36; z dnia 21 października 2005 r., III CK 161/05, LEX nr 178635.; z dnia 12 listopada 2007 r., I PK 140/07, OSNP 2009, nr 1-2, poz. 2).

Lektura uzasadnienia skarżonego wyroku wskazuje, że przyczyną oddalenia powództwa było stanowisko o prawie powoda do dochodzenia roszczenia wyłącznie w walucie, w której kredyt został pozwany udzielony, tj. w polskim złotym. Wydając skarżone rozstrzygnięcie, Sąd I instancji oparł się wyłącznie na tej przesłance hamującej roszczenie strony powodowej i dokonał analizy sprawy jedynie w kontekście jej znaczenia dla rozstrzygnięcia sporu. Analizując tę przesłankę, Sąd Odwoławczy nie stwierdził jednak podstaw tak faktycznych, jak i materialnoprawnych, pozwalających na przywiązanie reguł spłaty i dochodzenia na drodze sądowej rzezonego zobowiązania jedynie do waluty krajowej.

Wybór waluty, w której kalkulowana jest wysokość zobowiązania pieniężnego i zasady spłaty, zależy zasadniczo od decyzji kontrahentów. Zastrzeżenie w tym zakresie dokonane zarówno na rzecz dłużnika, jak i wierzyciela, jeżeli wynika z czynności prawnej, nie musi być przy tym wyraźne i może być dorozumiane (art. 60 k.c.) (por. wyrok S.A. w Krakowie z dnia 28 listopada 2016 roku, I A Ca 713/16, Legalis nr 1564465).

W myśl art. 358 § 1 k.c., jeżeli przedmiotem zobowiązania podlegającego wykonaniu na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej jest suma pieniężna wyrażona w walucie obcej, dłużnik może spełnić świadczenie w walucie polskiej, chyba że ustawa, orzeczenie sądowe będące źródłem zobowiązania lub czynność prawna zastrzega spełnienie świadczenia wyłącznie w walucie obcej. Przepis ten kreuje swoiste upoważnienie przemienne dłużnika do spełnienia w pieniądzu polskim, świadczenia wyrażonego w walucie obcej (*facultas alternativa*). Dłużnikowi przysługuje zatem uprawnienie polegające na tym, że może on zwolnić się z zobowiązania nie tylko przez spełnienie wynikającego z niego świadczenia, ale też przez spełnienie innego, „alternatywnego” świadczenia (por. Komentarz do art. 358 § 1 k.c. [w] Kodeks cywilny. Komentarz pod red. K. Osajdy, dostęp Legalis i powołane w nim orzecznictwo).

Uwzględniając powyższe uwagi, a także treść zawartego w dniu 10 kwietnia 2015 roku aneksu do przedmiotowej umowy kredytu, Sąd Odwoławczy uznał, że spłata spornego w sprawie zadłużenia nie została ograniczona wyłącznie do jednej waluty. Rzecz w tym, że aneks, który de facto prowadził do zrestrukturyzowania umowy kredytowej, jednoznacznie określił też sposób spłaty istniejącego po stronie pozwanych zadłużenia, modyfikując zasadniczo pierwotną regulację umowną, na którą powołuje się Sąd I instancji.

Nie sposób wszak zaprzeczyć, że w treści jego § 1 wskazano, że zadłużenie pozwanych wynosiło kwotę 140.620,11 CHF, a zatem strony wprost określiły, że walutą kredytu jest frank szwajcarski. Również inne składowe tego zadłużenia (kapitał, odsetki) zostały określone w tożsamej walucie. W pieniądzu polskim określono jedynie opłaty i prowizje. Z kolei, w § 2 wskazano całkowitą kwotę pozostałą do zapłaty przez pozwanych, którą również określono we frankach szwajcarskich (k. 271).

Przede wszystkim zwrócić jednak należy uwagę na postanowienie umowne, sformułowane w § 4 przedmiotowego aneksu. W zapisie tym ewidentnie wskazano na dwutorowość spłaty istniejącego po stronie pozwanych zadłużenia. Otóż, dla uregulowania zobowiązania zrestrukturyzowanego, utworzone zostały dwa osobne rachunki: pierwszy – złotowy oraz drugi – walutowy. Rachunki te miały być wykorzystywane zależnie od postaci spełnienia świadczenia.

Dodać także należy, iż zgodnie z zawartym w § 3 aneksu harmonogramem, spłata zadłużenia – poza pierwszą ratą – następować miała w walucie szwajcarskiej. Okoliczności te wskazują, że strony umowy dopuściły możliwość spłaty zadłużenia w obu walutach.

Poczynione wyżej ustalenia faktyczne i prawne doprowadziły Sąd Apelacyjny do przekonania, że powodowy Bank uprawniony był do żądania spełnienia świadczenia we frankach szwajcarskich. Wadliwe przyjęcie przez Sąd I instancji, że spłata winna następować wyłącznie w pieniądzu polskim i uchylenie się tym samym od rozpoznania zgłoszonych przez pozwanych zarzutów, winno zostać ocenione jako nierozpoznanie przez Sąd Okręgowy istoty sprawy, co rodziło konieczność uchylenia zaskarżonego wyroku i przekazania sprawy temu Sądowi do ponownego rozpoznania.

Ponownie rozpoznając sprawę Sąd Okręgowy winien zbadać zasadność podniesionych przez pozwanych zarzutów (dotyczących ważności umowy kredytowej z dnia 13 czerwca 2008 roku, skuteczności jej wypowiedzenia, zawarcia w umowie niedozwolonych postanowień umownych itp.). W świetle twierdzeń pozwanych, Sąd I instancji winien również rozważyć roszczenie strony powodowej w wymiarze kalkulacyjnym.

Z przedstawionych wyżej przyczyn, Sąd Apelacyjny, na podstawie art. 386 § 4 k.p.c. i art. 108 § 2 k.p.c. uchylił zaskarżony wyrok i sprawę przekazał do ponownego rozpoznania Sądowi Okręgowemu w Olsztynie, pozostawiając temu Sądowi rozstrzygnięcie o kosztach postępowania apelacyjnego.

D. I. E. J. C.